

Tikkurilanrannan luontokatsaus 2014

Tikkurilanranta

Päärautatie ylittää Tikkurilankosken hieman Tikkurilan juna-aseman eteläpuolella. Rautatiesillasta alavirtaan Keravanjoen molemmat rannat ovat Vantaan puolella 385 metrin matkalla. Sen jälkeen joki virtaa Vantaan ja Helsingin rajajokena niin, että länsiranta on Vantaata ja joen itäranta kuuluu Helsinkiin.

Tikkurilanranta on kulttuurihistoriallisesti arvokasta kaupunkimiljöötä vanhoine teollisuusrakennuksineen ja puistoineen. Niiden lisäksi maisemassa näkyy ja kuuluu Tikkurilankoski. Täyttömaa-alueet sekä muu rakentaminen ja istutukset sekä monen vieraslajin leviäminen rakentamattomalle ranta- ja ve-

sialueelle ovat siellä muokanneet ja muuttaneet luonnonoloja.

Monipuolinen linnusto ja hyönteiset tuovat maisemaan luonnon liikettä ja ääntä. Sinisorsapoikueet ovat tavallinen näky Tikkurilankosken alapuolisella suvantoalueella. Tiirat syöksähtelevät pikkukalojen kimppuun. Veden yllä lentää myös kala- ja naurulokkeja. Räkättirastaat, varpuset, pikkuvarpuset ja talitiaiset ovat muita alueen yleisiä lintuja. Jokivarren pensaikossa kuuluu alkukesällä viitakerttusen taidokas liverryys. Kasvillisuuden suojassa kostealla niityllä liikkuu myös sammakoita.

Sulkakoipikorento lepää rantaniityn ranta-alpilla.

Pohjoisrannalla kohoaa lähes yhtenäinen puustoreunus tervaleppineen, tammineen, vaahteroineen ja tuomineen. Rannan tuntumassa kasvaa myös raitoja, kynäjalavia ja harmaaleppiä.

Kasvillisuus

Vesikasvillisuus

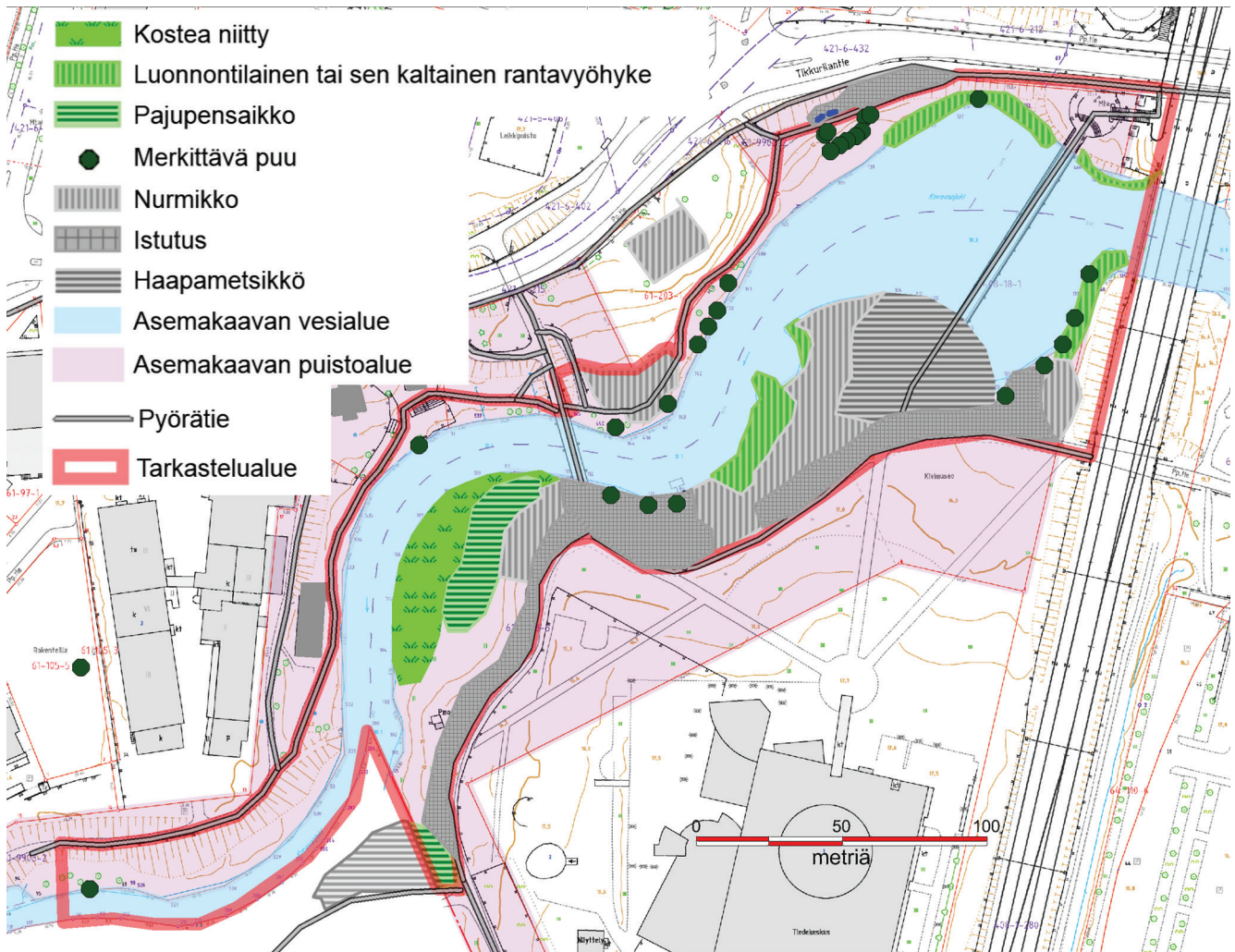
Tikkurilankosken alapuolella joen virtaus rauhoittuu. Rantavedessä kasvaa viiltosaraa ja laajoina kasvustoina isosorsimoa. Isosorsimo on vieraslaji. Avovedessä on ulpukoita. Haarapalpakko muodostaa selvärajaisia kasvustoja niin rannassa kuin keskellä uomaa. Vesitatar puolestaan tekee pieniä kasvustoja rantaveteen mutta kasvaa myös kuivan maan puolella rannalla.

Rantavyöhyke

Vesialuetta reunustaa muutamassa kohdassa kapea jokirantaan luontaisesti kuuluva kasvillisuus. Esimerkiksi näiden alojen vanhat tervalepät ja veden ylle kaartuvat viiltosarakasvustot ovat maisemassa hienoja yksityiskoh-
tia.

Rantalehdot

Hoidettu ranta jatkuu monessa kohdin vesirajaan asti tai rantakasvillisuuden vyöhyke on kapea joen ja pengerretyn täytemaan välissä. Rantalehtoja löytyy Tikkurilanrannassa pieninä saarekkeina molemmin puolin Keravanjokea. Rantalehtojen kasvillisuus on muuttunut merkittävästi alkuperäisestä, eivätkä lehdot ole lajistoltaan merkittäviä. Karhunköynnös, kyläkellukka, seittikiainen ja monet muut tulokaslajit muodostavat merkittävän osan lehtojen kenttäkerroksen kasvillisuudesta. Rantalehtojen alkuperäislajistoa ovat muun muassa me-
siangervo, vuohenputki, nokkonen ja koiranvehnä.

Tikkurilanrannan luontokatsauksen tarkastelualue.

Kostea niitty

Joen etelärannalla vastapäätä Söderlingin myllyä on laajako kostea ja monilajinen rantaniitty. Se rajoittuu eteläreunaltaan täyttömaahan ja pajupensaikkoon. Täytemaan puolelta tihkuu niitylle vettä niin, että täyttömaan reunan edustalle on syntynyt pieni lammikko. Vettä on

myös niityllä sara- ja heinämättäiden lomassa. Suurin osa niittyalueesta on kuitenkin ruohojen hallitsemaa. Runsaina kasvavat muun muassa näyttävästi kukkivat korkeakasvuiset lajit, kuten mesiangervo, rantakukka ja ranta-alpi.

Kostean niityn kasveja:

mesiangervo	niittymaarianheinä	rantamatar
rantakukka	niittynätkelmä	rantatädyke
ranta-alpi	nokkonen	ruokohelpi
aitovirna	nurmilauha	röyhvihvilä
harakankello	nurmipuntarpää	suoputki
hiirenvirna	pelto-ohdake	syyläjuuri
huopaohdake	peltopähkämö	särmäkuisma
karhunköynnös	pietaryrtti	ukontatar
karhunputki	pikkulimaska	vehka
keltaängelmä	pitkäpääsara	vesitatar
koiranheinä	punakoiso	viiltosara
corpikaisla	rantakanankaali	vuohenputki
corpikastikka	rantalemmikki	

Kostean niityn mesiangervot ovat aloittamassa kukintaansa. Niityllä erottuvat rantakukan edellisvuotiset kukinnot sekä samansävyiset corpikastikan röyhyt. Ruokohelpikasvustot näkyvät taustalla vaaleanvihreinä.

Tikkurilanrannan perhosia

Kattavaa perhosselvitystä ei ole tehty, mutta Tikkurilanrannassa ja sen lähialueilla elää nykyisenkin tiedon perusteella huomionarvoinen perhoslajisto. Toukkavaiheessa jalavaa ravintonaan käyttävistä perhosista on kahden viime vuoden aikana tehty havaintoja Suomessa harvinaisesta jalavakeltayökkösestä (*Xanthia gilvago*). Lehtokääpiökoi (*Stigmella lemniscella*), joka on meillä silmälläpidettävä (NT) laji ja nimensä mukaisesti pikkuperhonen, löytyi niin ikään.

Poppelilla elävistä lajeista on löydetty muun muassa poppelikeltayökkönen (*Xanthia ocellaris*), joka on Suomessa toistaiseksi erittäin harvinainen laji. Toukkavaiheessa eri pajuilla elävä pikkuritariyökkönen (*Catocala pacta*), joka on keskikokoinen yöperhonen, kuuluu Tikkurilanrannan perhoslajistoon. Pikkuritariyökkösen, joka on meillä silmälläpidettävä laji (NT), tyypillistä elinpiiriä ovat rantojen ja muiden kosteiden paikkojen pajukot.

Tammea ravintokasvinaan toukkavaiheessa eläviä huomionarvoisia perhosia on havaittu Tikkurilanrannasta useita. Niihin kuuluu esimerkiksi Suomessa uhanalainen tammiritariyökkönen (*Catocala promissa*). Alueen muita harvinaisuuksia ovat muun muassa seuraavat silmälläpidettävät lajit: pikkutammi-läiskäkoi (*Tischeria dodoneae*), punapetoyökkönen (*Cosmia pyralina*) ja aaltoritariyökkönen (*Catocala sponsa*). Aaltoritariyökkönen voi vaeltaa pitkiä matkoja, mutta Tikkurilanrannassakin on suuria tammia, jollaisten latvuksissa lajin toukat tyypillisimmin elävät.

Tammiritariyökkönen.

Rantalehdon mesiangervojen ja vuohenputkien seurana kasvaa karhunköynnöksiä ja seittitakiaisia, jokirannassa tervaleppiä ja tien vareessa raitoja. Niiden väliin on istutettu riviin kynäjalavia.

Hoidetun nurmikon vieressä jokivarren alkuperäiseen kasvillisuuteen kuuluvat viiltosarat, kurjenjalat ja tervalepät elävöittävät maisemaa.

Loppupäätelmä

Tikkurilanrannan nykyisen kasvillisuuden merkittävimmät arvot ovat maisemallisia, joskin etelärannan kostea niitty on myös monipuolisen lajistonsa ansiosta arvokas. Niityn kasveihin kuuluvat niittymaarianheinä ja pitkäpääsara ovat Vantaalla harvinaisia. Myös vanhat puut ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuuden kannalta, erityisesti vanhat tammet ja hopeapajut. Keravanjoen varren ekologisen yhteyden Tikkurilanrannan-osuus on kohtalaisen hyvä, kun sitä verrataan muihin kohtiin, missä joki virtaa tiiviisti rakennetun kaupunkirakenteen halki.

Perhoslajisto on jo nykyisenkin tiedon perusteella huomionarvoinen. Esimerkiksi toukkavaiheessa pajuilla, jalavilla tai tammella elävistä lajeista tiedetään monen Suomessa silmälläpidettävän lajin elävän Tikkurilanrannassa. Joukkoon mahtuu myös ainakin yksi uhanalainen laji, kun alueelta on löydetty vaarantuneeksi luokiteltu aaltoritariyökkönen. Tämä komea yöpewrhonen käyttää toukkavaiheessa ravintokasvinaan yksinomaan tammaa.

Nykyisellään jotkin Tikkurilanrannan katseelta suojatut paikat ovat törkyisiä. Pahimmillaan katveisia kohtia on käytetty käymälöinä. Roskaa on kertynyt eniten rautatiesillan luokse. Varsinkin joen eteläranta välittömästi

Tikkurilankosken alapuolella on pahoin roskaantunut. Kasvillisuuden harkittu raivaus epäilemättä edistää alueen siisteyttä.

Tikkurilanrannan kehittämisen yhteydessä on harkitusti varaa raivata tai harventaa puita ja pensaikkoo ilman, että luontoarvot tai toimivuus Keravanjoen varren ekologisen yhteyden osana siitä kärsivät. Riittävien luonnontilaisten alueiden säilyttäminen varmistaa, että monipuolinen hyönteismaailma ja linnusto ovat jatkossakin asukkaiden ja oleskelualueilla aikaansa viettävien ilona.

Niittymaarianheinä.

Sinisorsat tarvitsevat suojaisia paikkoja pesimiseen, mutta mielellään valitsevat lepäilyyn hoidetun nurmikkoalueen.

Vantaa

Ympäristökeskus